

SELETUSKIRI

põllumajandusministri määruse „Põllumajandustootja asendamise toetus” eelnõu juurde

1. Sissejuhatus

Määrus kehtestatakse maaelu ja põllumajandusturu korraldamise seaduse § 11 lõike 1 alusel.

Toetus on riigiabi komisjoni määruse (EÜ) nr 702/2014 Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta, millega teatavat liiki abi põllumajandus- ja metsandussektoris ja maapiirkondades tunnistatakse siseturuga kokkusobivaks (ELT L 193, 01.07.2014, lk 1–80), tähenduses.

Eelnõu ja seletuskirja on ette valmistanud Põllumajandusministeeriumi teadus- ja arendusosakonna peaspetsialistid Hanna Kreen (625 6563, hanna.kreen@agri.ee) ja Liina Kaljula (625 6257, liina.kaljula@agri.ee). Juriidilise ekspertiisi on eelnõule teinud õigusosakonna peaspetsialist Christel Ilves (625 6261, christel.ilves@agri.ee) ning keeleliselt toimetab eelnõu sama osakonna peaspetsialist Laura Ojava (tel 625 6523, laura.ojava@agri.ee).

Määrusega kehtestatakse põllumajandustootja asendamise toetuse saamiseks esitatavad nõuded, toetuse taotluse esitamise ja taotluse menetlemise kord. Määruse eesmärk on võimaldada asendusteenust kasutada nendel põllumajandustootjatel, kes seda kõige rohkem vajavad. Põllumajandustootja asendamise toetuse eesmärk on pakkuda mikroettevõtte suurusega põllumajandustootjatele võrreldes teiste ettevõtjatega võrdsed võimalused töö- ja puhkeaja korraldamiseks. Asendusteenust ei ole võimalik Eestis rakendada ilma riikliku toetuseta, sest väiksematel põllumajandustootjatel, eriti loomakasvatusega tegelevates ettevõtetes, ei ole võimalik kasumlikult majandada, kui puhke- või haiguspäevade saamiseks palgatakse lisatöajõudu, ja paljud väikesed põllumajandustootjad töötavadki ilma puhkusega.

Põllumajandustootjale toetatava asendusteenuse osutamise alustati 2007. aastal. Eialgu võimaldas toetus põllumajandustootjal kasutada asendusteenust oma ettevõttes puhkuse ja haiguse ajal. 1. juulist 2011 lisandus võimalus kasutada asendusteenust põllumajandustootja eelkoolialise lapse põetamise ajal ning alates 1. juulist 2013 on võimalik kasutada asendusteenust rasedus- ja sünnituspuhkuse ajal. Asendusteenuse tarbimise maht ja tarbijate arv on aastatega järjepidevalt kasvanud: 2008. aastal kasutas asendusteenust 37 põllumajandustootjat, kes kasutasid teenust 5000 tunni ulatuses, 2010. aastal osutati kokku 20 986 tundi teenust ning 2013. aasta taotluste kohaselt osutati asendusteenust kokku 173 põllumajandustootjale 37 894 tunni ulatuses ja välja makstud toetuse summaks oli 492 622 eurot.

Põllumajandustootja asendusteenuse vajadus on suurem, kui asendusteenuse osutaja suudab pakkuda, raamlepingud on asendusteenuse osutaja sõlminud enam kui 300 põllumajandustootjaga. 2013. aasta jooksul töötas asendajana 38 inimest, vajadus on 10 uue inimese palkamise järele. 2015. aastaks on Põllumajandusministeeriumi eelarvesse põllumajandustootja asendamise toetuseks planeeritud 500 000 eurot.

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Määruse eelnõu (edaspidi *eelnõu*) väljatöötamise vajaduse on tinginud komisjoni määruse (EÜ) nr 1857/2006, mis käsitleb asutamislepingu artiklite 87 ja 88 kohaldamist põllumajandustoodete tootmisega tegelevatele väikestele ja keskmise suurusega ettevõtetele antava riigiabi suhtes ning

millega muudetakse määrust (EÜ) nr 70/2001 (ELT L 358, 16.12.2006, lk 3–21), kehtivusaja lõppemine ning komisjoni määruse (EÜ) nr 702/2014 jõustumine 1. juulil 2014. aastal.

Eelnõu koosneb 17 paragrahvist. Eelnõu koostamisel on lähtunud põllumajandusministri 8. septembri 2008. a määruses nr 90 „Põllumajandustootja asendamise toetuse saamiseks esitatavad nõuded, toetuse taotluse esitamise ja taotluse menetlemise kord” kehtestatud põhimõtetest, lisandunud on komisjoni määruse (EÜ) nr 702/2014 kohased täiendused.

Eelnõu § 1 kohaselt kehtestatakse määruse reguleerimisala, st põllumajandustootjale asendusteenuse osutamise toetuse (edaspidi *toetus*) saamiseks esitatavad nõuded, toetuse määr ja suurus ning toetuse taotlemise ja taotluse menetlemise kord.

Eelnõu § 2 kohaselt on põllumajandustootjale asendusteenuse osutamine riigiabi komisjoni määruse (EÜ) nr 702/2014 tähenduses.

Kehtiv põllumajandustootja asendamise toetus oli samuti riigiabi komisjoni määruse (EÜ) nr 1857/2006 tähenduses. Viimati nimetatud määruse nõuetele vastavat toetust võib anda ja välja maksta kuni 2014. aasta lõpuni.

Riigiabi on EL toimimise lepingu artikli 107 lõige 1 järgi igasugune liikmesriigi poolt või riigi ressurssidest ükskõik missugusel kujul antav abi, mis kahjustab või ähvardab kahjustada konkurentsi, soodustades teatud ettevõtjaid või teatud kaupade tootmist. Kuigi riigiabi on Euroopa Liidu ühisturuga põhimõtteliselt kokkusobimatu, kehtivad siiski teatud erandid. Põllumajandussektori eripärast tulenevalt on EL toimimise asutamislepingus tehtud riigiabi reeglite kohaldamisel põllumajandussektorile erand. Põllumajandusliku riigiabina on lubatud anda toetusi ja rakendada muid abimeetmed (sealhulgas abikõlblikud kulud), mis on nimetatud Euroopa Ühenduse suunistes riigiabi kohta põllumajandus- ja metsandussektoris. Komisjoni ning liikmesriikide töö lihtsustamiseks on komisjon kehtestanud grupierandi määrused (sh komisjoni määrus (EÜ) nr 702/2014). See tähendab, et teatud abikategooriate kohta ei pea riigiabi teatist esitama, kui abikava rakendamisel täidetakse kõiki grupierandi määruse tingimusi. Põllumajandustoodete esmatootjatele riigiabi andmist koordineerib Põllumajandusministeerium vastavalt maaelu ja põllumajandusturu korraldamise seaduse 3. peatükile.

Eelnõu §-s 3 kehtestatakse nõuded toetuse taotlejale.

Komisjoni määruse (EÜ) nr 702/2014 artikli 23 kohaselt antakse abi asendusteenuse kasutamiseks põllumajanduslikus majapidamises ning abisaaja on põllumajandustootja, kellele asendusteenust osutatakse. Sama artikli lõike 4 kohaselt ei hõlma abi otsetoetusi abisaajale ning abi antakse põllumajanduslikule majapidamisele asendusteenuse pakkujale, ehk eelnõu kohaselt taotlejale, kes peab olema välja töötanud asendusteenuse arengukava ja struktuuri ning korraldama asendusteenuse osutamist. Võrreldes kehtivas määruses taotlejale esitatavate nõuetega ei ole nõuded taotlejale muutunud.

Komisjoni määruse (EÜ) nr 702/2014 preambuli punkti 66 kohaselt tuleb teenuse osutaja või tegevuse teostaja valimisel nõuetekohaselt arvesse võtta asjaomaseid kohaldatavaid riigihanke-eeskirju ning valikumenetluse läbipaistvuse, avatuse ja mittediskrimineerimise põhimõtteid. Komisjoni selgituste kohaselt tuleb toetuse andmine korraldada läbipaistvalt, vastavalt riigisisesele õigusele kas riigihanke või määruse kehtestamise vormis.

Eelnõu §-s 4 kehtestatakse toetuse saamiseks esitatavad nõuded.

Eelnõu § 4 lõike 1 kohaselt antakse toetust põllumajandustootja ettevõttes asendusteenuse kasutamiseks.

Eelnõu § 4 lõike 2 kohaselt võib toetust kasutada ainult sellise asendusteenuse kulude hüvitamiseks, mis on osutatud pärast põllumajandustootja poolt kirjaliku taotluse esitamist taotlejale ehk asendusteenuse osutajale.

Komisjoni määruse (EÜ) nr 702/2014 artikli 6 lõike 1 kohaselt võib abi anda vaid nende tegevuste eest, millel on ergutav mõju. Sama artikli lõike 2 kohaselt loetakse abil olevat ergutav mõju, kui abisaaja on asjaomasele liikmesriigile esitanud kirjaliku abitaotluse enne projekti või tegevusega seotud töö alustamist. Lähtudes komisjoni selgitusest, mille kohaselt liikmesriik võib avalduse vastuvõtmise ja menetlemise delegeerida teenusepakkujale, peab põllumajandustootja esitama enne toetatava asendusteenusega alustamist eelnõukohasele taotlejale taotluse, milles on vähemalt järgmised andmed:

- a) ettevõtja nimi ja suurus,
- b) projekti või tegevuse kirjeldus, sealhulgas selle algus- ja lõppkuupäev,
- c) projekti või tegevuse asukoht (mis tuleb esitada võimalikult täpselt, nt ettevõtte aadress),
- d) rahastamiskõlblike kulude loetelu,
- e) riikliku rahastamise liik ja summa.

Tagamaks abisaajate poolt komisjoni määruse (EÜ) nr 702/2014 artikli 6 lõike 2 kohase taotluse esitamise, avaldab ettevõtja esitatava taotluse soovitusliku vormi taotleja oma veebilehel ning korraldab ka selle edastamist ettevõtjatele. Eelnõuga tootja taotlusele vormi ei kehtestata.

Eelnõu § 4 lõikes 3 kehtestatakse, et põllumajandustootja ettevõttes, kus toetatavat asendusteenust osutatakse, võib asendusteenuse osutamise aastale eelnenud aastal olla kuni seitse töötajat ja tema asendusteenuse osutamise aastale eelnenud kalendriaasta netokäive ei või ületada ühte miljonit eurot. Samuti sätestatakse, et põllumajandustootja ettevõttes peab Põllumajanduse Registrate ja Informatsiooni Ameti (edaspidi *PRIA*) põllumajandusloomade registri andmetel olema vähemalt viiele loomühikule vastava hulgal veiseid, sigu, lambaid või kitsi.

Komisjoni määruse (EÜ) nr 702/2014 artikli 23 kohaselt toetatakse asendusteenuse kasutamist põllumajanduslikus majapidamises. Sama määruse artikli 2 punkti 8 kohaselt loetakse põllumajanduslikuks majapidamiseks põllumajanduslike esmatoodete tootmiseks kasutatavat üksust, mis koosneb maast, ruumidest ja rajatistest.

Kuna Eesti tingimustes on osa Euroopa Liidus kehtiva klassifikatsiooni alusel mikroettevõtete klassi kuuluvad põllumajandustootjad suhteliselt suured ja suudavad tagada töötajatele puhkepäevi ettevõttesiseste jõududega, vähendatakse määrusega toetatavat asendusteenust saavate põllumajandustootjate ringi. Mikroettevõtte on Euroopa Liidu määratlustes (komisjoni määruse (EÜ) nr 702/2014 I lisa kohaselt) kuni kümne töötajaga ja netokäibega kuni kaks miljonit eurot. Kokkuleppel sihtgrupi esindajatega on Eesti tingimustes toetatavat asendusteenust kõige enam vajav põllumajandustootja mikroettevõtte, millel on kuni seitse töötajat ja aastane netokäive kuni üks miljon eurot. Määratlus on kooskõlas Euroopa Liidu riigiabi suunistega, kus rõhutatakse, et abi ei tohi anda suurtele ettevõtetele. Samuti on arvestatud riigieelarves ettenähtud rahaliste vahendite suurusega. Kehtivas määruses on ettevõtte suuruse piiranguks kuus töötajat ning netokäive kuni 958 675 eurot.

Andmed ettevõtte suuruse kohta esitab põllumajandustootja oma taotlusega ja andmeid on *PRIA* võimalik võrrelda riiklikesse registritesse esitatud andmetega (sh koostöö äriregistri ning Maksu- ja Tolliametiga). Loomade andmeid kontrollitakse põllumajandusloomade registri alusel.

Töötajate arvu ja ettevõtte käibe kindlakstegemisel tuleb lähtuda komisjoni määruse (EÜ) nr 702/2014 lisast I, nõuetele vastavust kontrollitakse ettevõtte raamatupidamisdokumentide ja majandusaasta aruannete alusel. Füüsilisest isikust ettevõtjate puhul on aluseks eelneva aasta

tuludeklaratsioon. Töötajate arvu kindlakstegemisel võetakse komisjoni määruse (EÜ) nr 702/2014 lisa I artikli 5 kohaselt aluseks kogu eelmise aruandeperioodi jooksul töötanud isikute arv: „Töötajate arv on aasta tööühikute arv, st kogu vaatlusaluse võrdlusaasta jooksul asjaomase ettevõtja ettevõttes või selle heaks täistööajaga töötanud isikute arv. Nende isikute töö, kes ei ole töötanud terve aasta, osalise tööajaga isikute töö, olenemata kestvusest, ja hooajatöötajate töö võetakse arvesse aasta tööühikute murdosadena.”

Toetatakse asendusteenust nendes ettevõtetes, kus tegeletakse loomakasvatusega, kuna nendes ettevõtetes peab pidevalt olema tagatud kompetentsete inimeste olemasolu. Praegu kasutavad asendusteenust enamasti väikese ja keskmise suurusega piimatootjad, kuid toetuse saamise nõuetele vastavaks loetakse ka tootjaid, kes kasvatavad veiseid, sigu, kitsi või lambaid. Võrreldes kehtiva määrusega on loomaliigid jäänud samaks. Kuigi põllumajandusloomade registrisse kantakse andmed ka hobuslaste kohta, ei ole olemasolev andmekvaliteet hobuste osas veel toetuse maksmise aluseks võtmiseks piisav.

Eelnõu § 4 lõigetes 4 ja 5 kohaselt ei tohi toetataval põllumajandustootjal olla täitmata riigiabi tagasimaksmise korraldust ning ta ei tohi olla raskustes olev ettevõtja.

Komisjoni määruse (EÜ) nr 702/2014 artikli 1 lõike 5 kohaselt ei kohaldata seda määrust järgmise abi suhtes: „a) abikavad, milles ei ole sõnaselgelt välistatud üksikabi maksmine ettevõtjale, kellele komisjoni eelneva otsuse alusel, millega abi on tunnistatud ebaseaduslikuks ja siseturuga kokkusobimatuks, on esitatud seni täitmata korraldus abi tagasimaksmiseks; b) sihtotstarbeline üksikabi ettevõtjale, kellele komisjoni eelneva otsuse alusel, millega abi on tunnistatud ebaseaduslikuks ja siseturuga kokkusobimatuks, on esitatud seni täitmata korraldus abi tagasimaksmiseks“.

Seni pole Eesti põllumajandustootjatele ühtegi tagasinõude otsust Euroopa Komisjoni poolt tehtud. Info selliste otsuste kohta edastatakse Rahandusministeeriumi kaudu ning PRIAle info edastamise korraldab Põllumajandusministeerium.

Komisjoni määruse (EÜ) nr 702/2014 artikli 1 lõike 6 kohaselt ei kohaldata seda määrust raskustes olevatele ettevõtjatele antava abi suhtes. Raskustes oleva ettevõtja mõiste on sätestatud komisjoni määruse (EÜ) nr 702/2014 artikli 2 punktis 14, ning kehtida ei tohi ükski järgmistest tingimustest:

„a) kui on tegemist piiratud vastutusega äriühinguga (v.a alla kolme aasta tegutsenud VKE), kes on akumulieritud kahjumi tõttu kaotanud üle poole oma märgitud osa- või aktsiakapitalist. Nii on see juhul, kui akumulieritud kahjumi mahaarvamine reservidest (ning kõikidest muudest elementidest, mida üldiselt peetakse äriühingu omavahendite osaks) annab negatiivse tulemuse, mis ületab poolt märgitud osa- või aktsiakapitalist.“

– piiratud vastutusega äriühinguteks loetakse: osäühing, millel on osadeks jaotatud osakapital (Äriseadustiku § 135) ja aktsiaselts, millel on aktsiateks jaotatud aktsiakapital (Äriseadustiku § 221). Seni on sellest toetusest toetatud füüsilisest isikust ettevõtjaid või osäühinguid;

„b) äriühing (v.a alla kolme aasta tegutsenud VKE), kus vähemalt mõnel liikmel on piiramatu vastutus äriühingu võlgade eest ja kes on kaotanud kogunenud kahjumi tõttu üle poole oma arvetel olevast kapitalist.“

– selle sätte puhul tuleb jälgida komisjoni määruse (EÜ) nr 702/2014 artikli 2 punkti 14 kohaselt eelkõige täisühinguid ja usaldusühinguid, kes ei ole seni põllumajandustootja asendamise toetust saanud;

„c) kui asjaomase ettevõtja suhtes on võlausaldajate soovil algatatud kõiki võlakohustusi hõlmav maksejõuetusmenetlus või ettevõtja vastab siseriikliku õiguse kohaselt kõiki võlakohustusi hõlmava maksejõuetusmenetluse kohaldamise kriteeriumidele“ – Maksejõuetus on nähtus, mis iseloomustab ettevõtte majanduslikku seisundit, kuid ei tähenda iseenesest veel isiku pankrotti (mida reguleerib pankrotiseadus). Maksejõuetuse põhitunnus on, et võlgnik ei suuda rahuldada võlausaldaja nõudeid ning see suutmatus ei ole võlgniku majanduslikust olukorrast tulenevalt ajutine. Juriidilisest isikust võlgnik on maksejõuetu ka siis, kui võlgniku vara ei kata tema kohustusi ja selline seisund ei ole võlgniku majanduslikust olukorrast

tulenevalt ajutine¹. – Maksejõuetuse kontrollimisel tuleb lähtuda ettevõtte majandusaasta aruandest või FIE raamatupidamisest (bilansist);

„d) kui ettevõtja on saanud päästmisabi ning ei ole veel laenu tagasi maksnud või garantiid lõpetanud või on saanud ümberkorraldusabi ning tema suhtes kohaldatakse endiselt ümberkorraldamiskava“ – seni ei ole ühelegi Eestis põllumajandusega tegelevale ettevõtjale antud ei päästmis- ega ümberkorraldusabi;

„e) ettevõtja puhul, kes ei ole VKE, kui viimase kahe aasta jooksul: i) on ettevõtja arvestuslik finantsvõimendus olnud suurem kui 7,5 ja ii) on ettevõtja EBITDA suhe intressimaksete kattevarasse olnud alla 1,0;“ – selle toetuse sihtgrupiks võivad olla vaid VKEd (väikese ja keskmise suurusega ettevõtjad, kelle kriteeriumid on määratletud komisjoni määruse (EÜ) nr 702/2014 lisas I).

Ettevõtja mittevastavust raskustes oleva ettevõtja kriteeriumitele hindab esimesena toetuse taotleja, PRIA saab ettevõtjaid kontrollida kas taotlusega esitatavate andmete järgi enne toetuse määramist või maksetaotlusega esitatud andmete järgi enne väljamakse tegemist. Seda, et toetatav ettevõtja ei vastaks raskustes oleva ettevõtja mõistele, on PRIA võimalik kontrollida äriregistrist majandusaasta aruannete järgi, ettevõtjate muude põllumajandustoetuste ja põllumassiivide registrisse kantud andmete järgi või kontrollides ettevõtja raamatupidamist. Taotleja peab nimetatud tingimusi kontrollima samuti küsides ettevõtjalt tema majandusaasta aruannet või raamatupidamise kokkuvõtet; lisaks saab taotleja eelnõu §4 lõike 2 kohasele taotluse vormile küsida ettevõtja kinnitust, et ettevõtja ei ole raskustes komisjoni määruse (EÜ) nr 702/2014 artikli 2 punkti 14 mõiste kohaselt.

Eelnõu § 4 lõikes 6 kehtestatakse veiste, lammaste, kitsede ja sigade loomühikute arvutamise alused.

Eelnõu sama paragrahvi lõike 3 kohasel peab põllumajandustootjal põllumajandusloomade registri andmetel olema vähemalt viiele loomühikule vastava hulgal veiseid, sigu, lambaid või kitsi. Nõue konkreetse põllumajandusloomade liigi ja arvu kohta tuleneb asjaolust, et nende põllumajandusloomade pidamisel vajatakse asendusteenust kõige enam ning nende põllumajandusloomade olemasolu on võimalik ka PRIA registri alusel kontrollida.

Põllumajandustootja ettevõttes peetavate loomade arvu kindlaks määramiseks on valitud taotluse esitamise aasta 1. mai, kuna selle kuupäeva seisuga on PRIA põllumajandusloomade registri alusel võimalik kontrollida kõigi nimetatud loomade pidamist asendusteenust kasutada sooviva põllumajandustootja ettevõttes. Kuna sigade puhul toimub PRIA registris andmete uuendamine ainult kord aastas – 1. mail, siis mõistlik on võtta kõigi ühe kalendriaasta asendamiste puhul aluseks taotlemise aasta 1. mai andmed. Võrreldes kehtiva määrusega ühtlustatakse loomade arvu kindlaks määramise aega, seni vaadati seda veiste, lammaste ja kitsede puhul asendusteenuse osutamise aasta 1. jaanuari seisuga, sigade puhul asendusteenuse osutamise aastale eelnenud aasta 1. mai seisuga.

Eelnõu § 4 lõikes 7 on esitatud loomühikute arvutamise kord. Loomühikute arvestus on vastavuses põllumajandusloomade registris kajastatavate andmete ning sarnane teiste loomühikupõhiste toetusmeetmete puhul kasutatava arvestusega.

Nõuded enamiku põllumajandusloomade kohta on võrreldes kehtiva määrusega jäänud samaks, täiendavalt eristatakse piima- ja lihatõugu veiseid. Loomühikute arvestuse aluseks on töökulu loomade igapäevase hooldamise jaoks. Võrreldes üle 24 kuu vanuse piimatõugu veisega, kes loomühikute arvutamisel annab ühe loomühiku, võrdsustatakse üle 24 kuu vanune lihatõugu veis kõigi teiste tõugude 6–24 kuu vanuse veisega, sest ta ei vaja igapäevast lüpsmist.

Põllumajandusloomade registrisse kantakse veise tõug ning selle järgi on võimalik kindlaks teha, kas tegemist on piimatõugu või lihatõugu veisega. Põllumajandusloomade registris

¹ http://www.just.ee/sites/www.just.ee/files/merike_varusk._maksejouetus_-_mis_see_on.pdf

registreeritud tõugudest piimatõugudeks loetakse järgmisi tõuge: eesti holstein, eesti punane, eesti maatõug, šviits, ääršir ja džörsi.

Eelnõu § 4 lõikes 8 on toodud asendajale esitatavad nõuded.

Arvestades, et asendajaid on suhteliselt raske leida ja neid on vaja olemasolevatest rohkem, siis on muudetud asendajale esitatavaid nõudeid paindlikumaks.

Asendajaks võivad olla isikud, kellel on põllumajanduslik haridus, asjakohane kutse või töökogemus põllumajandusettevõttes. Võrreldes kehtiva määrusega on lisatud võimalus, et asendajana tööle asuv isik võib olla asunud põllumajanduslikku kutseõpet läbima pärast keskkhariduse omandamist. Nimelt on kutsekeskkharidusõpe ainult see õpe, millele asutakse õppima põhihariduse baasil ja mille käigus lisaks kutseõppele õpitakse üldharidusaineid. Õppekava liigitamisel põllumajanduslikuks lähtutakse rahvusvahelisest hariduse liigitusest ISCED (International Standard Classification of Education), arvestades ka varem omandatud hariduse sidusust praktiliste põllumajandusettevõttes tehtavate töödega.

Vähemalt kolme aasta pikkuse põllumajandusettevõtte töökogemuse puhul ei pea asendaja asenduse toimumise hetkeks olema läbitud asendaja koolitust. Asendaja koolitust on siiani korraldanud Järvamaa Kutsehariduskeskus, koolituse õppekava koostatakse vastavalt kutsestandardile põllumajandustöötaja, tase 3 või põllumajandustöötaja, tase 4 (varasemalt põllumajandustöötaja I või II). Lõike 6 punktis 4 nimetatud koolitus peab olema korraldatud täiskasvanute koolituse seaduse nõudeid järgides, koolituse läbimise kohta peab isikule olema välja antud asjakohane tunnistus või tõend. Lisaks on asendustoetuse taotleja siiani korraldanud asendajatele iga-aastaseid teabe- ja õppepäevi.

Kuna asendajate vastutus ettevõttes on suur, on haridusest ja kogemuse pikkusest määravamad oskused ja isikuomadused, mis selguvad alles värbamisel, intervjuude ja töö käigus.

Eelnõu §-s 5 kehtestatakse toetuse määr, suurus ja abikõlblikud kulud.

Komisjoni määruse (EÜ) nr 702/2014 artikli 23 lõike 3 kohaselt piirdub asendamise kogukestus „kolme kuuga aastas abisaaja kohta, v.a sünnitus- ja lapsehoolduspuhkuse puhul, mil asendamise kestus piirdub mõlemal juhul kuue kuuga“ (inglise keelne väljend „*maternity and parental leave*“ ei ole tõlgitud korrektselt). Sama artikli lõike 5 kohaselt on abi osakaal kuni 100% tegelikest kuludest. Põllumajandusministeeriumi 2015. aasta eelarvesse on põllumajandustootja asendamise toetuseks kavandatud 500 000 eurot.

Eelnõu § 5 lõikes 1 kehtestatakse toetuse määr ja asendusteenuse kasutamise põhjused, mille esinemisel on asendusteenuse kasutamine abikõlblik.

Võrreldes kehtiva määrusega kehtestatakse eelnõus võimalus ühes ettevõttes nii põllumajandustootja kui ka tema töötaja asendamiseks tehtavate kulude hüvitamiseks. Komisjoni määruse (EÜ) nr 702/2014 artikli 23 järgi võib toetust anda põllumajandustootja, põllumajandusliku majapidamise liikmeks oleva füüsilise isiku või põllumajandusliku majapidamise töötaja asendamiseks. Võrreldes kehtiva määrusega laiendatakse toetatavate tegevuste ringi, seni ei olnud põllumajandustootja töötajate asendamise võimalust kehtestatud.

Eelnõu § 5 lõike 1 punktidega 1–5 kehtestatakse, millistel juhtudel põllumajandustootjale toetatavat asendusteenust osutatakse. Eelnõu § 5 lõike 1 punktides 1–4 kehtestatakse asendustoetuse taotlemine puhkuse, haiguse, kuni seitsmeaastase lapse põetamise ning rasedus- ja sünnituspuhkuse ajal. Samad liigid on kehtestatud ka kehtiva määrusega.

Eelnõu § 5 lõike 1 punktis 5 kehtestatakse uue abikõlbliku liigina toetuse kasutamise võimalus ettevõttes töötava isiku surma korral. Töölepingu seaduse 4 jao kohaselt on puhkusel mitmeid liike, nt lapsehoolduspuhkus, lisaks on õppepuhkuse kasutamine reguleeritud täiskasvanute koolituse seadusega. Eelnõu § 5 lõikes 3 kehtestatakse asendusteenuse maksimaalne kestus.

Eelnõu § 5 lõikes 2 kehtestatakse ühe põllumajandustootja ettevõttes kuni kahe füüsilise isiku asendamiseks tehtavate kulude hüvitamise võimalus. Praktikas on ettevõtja sageli mees ja lüpsitööd teeb naine, puhkust ja haiguse ajal asendamist vajavad mõlemad. Komisjoni määruse (EÜ) nr 702/2014 artikli 23 lõike 2 kohaselt võib toetust anda põllumajandustootja, põllumajandusliku majapidamise liikmeks oleva füüsilise isiku või põllumajandusliku majapidamise töötaja asendamiseks. Võrreldes kehtiva määrusega võib põllumajandustootja ettevõttes asendusteenust kasutada kuni kahe isiku asendamiseks. Põllumajandustootja või tema töötaja kindlakstegemiseks võib PRIA küsida taotlejalt täiendavaid andmeid või sellise võimaluse olemasolul kontrollida andmeid riiklikest registritest (koostöö Maksu- ja Tolliametiga). Põllumajandustootja ettevõttes töötavate isikute kontrollimist võimaldab ka 1. juulist 2014 rakendunud töötamise register.

Eelnõu § 5 lõikes 3 kehtestatakse asendamisteenuse maksimaalne kestus ühe asendatava füüsilise isiku kohta.

Komisjoni määruse (EÜ) nr 702/2014 artikli 23 lõike 3 kohaselt piirdub asendamise kogukestus „kolme kuuga aastas abisaaja kohta, v.a sünnitus- ja lapsehoolduspuhkuse puhul, mil asendamise kestus piirdub mõlemal juhul kuue kuuga“. Komisjoni selgituse kohaselt arvestatakse asendamise kestus iga komisjoni määruse (EÜ) nr 702/2014 artikli 23 lõikes 3 nimetatud isiku kohta eraldi, mitte summeeritult ühe põllumajandustootja ettevõtte kohta kokku. Eelnõuga täpsustatakse asendamise kogukestvust kalendripäevade arvuga 90, kuna kalendrikuudes olevate päevade arv ei ole alati sama.

Kõik § 5 lõikes 1 nimetatud asendamisid on võimalik summeerida, eraldi kehtestatakse asendusteenuse kasutamise kestus põhipuhkuse korral, mis on piiratud kuni 28 päevaga. Kehtestatav põhipuhkuse kestus on kooskõlas töölepingu seaduse §-s 55 sätestatud puhkuse pikkusega. Seega, kui ühe isiku kohta on aasta jooksul kasutatud asendusteenust 28 päeva pikkuse põhipuhkuse ajal, siis sama isiku asendamiseks haigus- või hoolduslehel viibimise ajal võib asendusteenust taotleda 62 päeva ulatuses. Viimatikirjeldatud põhjusel asendusteenuse saamise õiguse tõestamiseks esitab abi saaja taotlejale haigus- või hoolduslehe. Põhipuhkuse kohta, kui asendatav isik töötab töölepingu alusel, tuleb esitada töölepingu seaduse § 69 alusel koostatud dokumendid (puhkuste ajagraafik vmt) asendatava isiku kohta. Õppepuhkuse andmise aluseks on vastavalt täiskasvanute koolituse seaduse § 8 koolitusasutuse teatis. Põllumajandustootja ettevõttes töötanud isiku surma korral tuleb asendusteenuse saamiseks esitada asendatava isiku surmatõend. Rasedus- ja sünnituspuhkusel oleva isiku asendamiseks saab asendusteenust kasutada kuni 140 päeva kooskõlas ravikindlustuse seaduse §-ga 58, asendusteenuse saamise õigust tõendatakse asendatava isiku sünnituslehega.

Kui ettevõttes töötab rohkem kui kaks isikut, võib eelnõu § 5 lõikes 3 nimetatud asendamiste kestused ühe ettevõtte piires summeerida arvestusega, et ühe füüsilise isiku põhipuhkuse kestus ei ole pikem kui 28 päeva ning asendamiste kestus kokku pikem kui 90 kalendripäeva (erisus rasedus- ja sünnituspuhkuse korral).

Võrreldes kehtiva määrusega on asendusteenuse saamise võimalused laienenud, seni olid kehtestatud nt haiguse ajal asendamise kestus kuni 21 kalendripäeva, lapse põetamise puhul kuni viis kalendripäeva.

Eelnõu § 5 lõikes 4 kehtestatakse toetuse päevatasu määraks 104 eurot. Võrreldes kehtiva määrusega minnakse tunnipõhiselt arvestuselt üle päevapõhisele arvutusele, kuna ka toetatava asendusteenuse pikkus määratakse kindlaks päevade arvuga. Kehtivas määruses on tunnitasu määraks 13 eurot, mis on toetuse puhul kehtinud alates 2008. aastast. Päevatasu määr on arvatud senise tunnitasu määra alusel, arvestades 8-tunnist tööpäeva.

Eelnõu § 5 lõikes 5 kehtestatakse, et toetuse suuruse arvutamise aluseks on asendamiseks kulunud päevade arv. Kehtiva määruse kohaselt hüvitatakse ühe päeva kohta kuni kaheksa tundi kestnud asendamise kulud, mis ei ole praktikaga kooskõlas. Töölepingu seaduse § 43 kohaselt

eeldatakse, et töötaja töötab 40 tundi seitsmepäevase ajavahemiku jooksul ning et töötaja töötab kaheksa tundi päevas. Põllumajandusettevõttes töötamine ei võimalda alati rakendada 8-tunniseid tööpäevi, suurema paindlikkuse huvides on mõistlik kehtivast piirangust loobuda.

Eelnõu § 5 lõigetes 6 ja 7 kehtestatakse põllumajandustootja asendamisega seotud kulude hüvitamise suurus ning abikõlblike kulude loetelu. Komisjoni määruse (EÜ) nr 702/2014 artikli 23 lõike 2 kohaselt antakse abi asendamise tegelike kulude katteks.

Abikõlblikeks kuludeks loetakse põllumajandustootja asendaja töötasu koos sotsiaalmaksu ja töötuskindlustusmaksuga või lepingujärgne tasu, asendaja sõidukulu, asendusteenusega seotud teabe- ja õppepäevade kulud ja asendaja tööriiete kulud, asendusteenuse korraldamisega seotud personalikulud koos sotsiaalmaksu ja töötuskindlustusmaksuga, asendusteenuse veebilehe haldamise ja arendamise kulud ning asendusteenuse korraldamisega seotud personali side- ja sõidukulud. Nii nagu kehtivas määruses võib eelnõu § 5 lõike 5 kohaselt toetuse kogusummast kuni 20%, kuid mitte rohkem kui 103 000 eurot kalendriaastas kasutada asendusteenuse korraldamise kuludeks.

Eelnõu § 5 lõike 6 punktis 3 nimetatud teabe- ja õppepäevad ei ole võrreldavad § 4 lõike 6 punktis 3 nimetatud asendaja koolitusega. Teabe- ja õppepäevadena korraldatakse juba tegutsevate asendajate koolitusi.

Eelnõu § 5 lõikes 8 on esitatud sõidukulusid tõendavate dokumentide loetelu. Nii nagu kehtivas määruses loetakse ühissõidukiteks ühistranspordiseaduse § 2 punktis 3 nimetatud sõiduvahendid.

Eelnõu § 5 lõike 9 kohaselt peavad tegelikud kulud olema taotleja poolt põhjendatud, selged, üksikasjalikult kirjeldatud, majanduslikult otstarbekad ja vajalikud tegevuste eesmärkide saavutamiseks. Taotleja tagab kasutatava toetusraha otstarbeka ja säästliku kasutamise.

Eelnõu §-s 6 kehtestatakse nõuded toetuse taotluse kohta. Kooskõlas Põllumajandusministeeriumi ja PRIA vahelise üldise kokkuleppega esitatakse põllumajandusministri määruses taotluse sisunõuded ning taotluse vormi kehtestab PRIA. Taotluses tuleb esitada prognoos toetatava asendusteenuse mahu kohta (päevade arv, ettevõtjate arv) ning andmed taotleja ja põllumajandustootja vahel sõlmitud asendusteenusega seotud lepingu kohta (lepingu number, pooled, kehtivusaeg, ettevõtte suurus jmt). Andmed põllumajandustootja kohta on vajalikud kinnitamaks, et asendusteenust kasutav põllumajandustootja on mikroettevõtja komisjoni määruse (EÜ) nr 702/2014 artikli 1 lõike 1 punkti a kohaselt.

Võrreldes kehtiva määrusega ei esitata PRIA-le enam põllumajandustootjatega sõlmitud lepingute koopiaid, vaid ainult andmed lepingute kohta. Taotluses esitatavate andmete järgi peab olema PRIA-l võimalik hinnata, et taotleja on suuteline taotluses esitatud mahus asendusteenuseid korraldama. Taotleja esitab tegelikult toimunud asendusteenuse kohta andmed maksetaotlusel. Taotleja ja põllumajandustootja vahelises lepingus ei pea nähtuma osutatud asendusteenuse päevade arv, kuna teenuse üleandmine ja vastuvõtmine vormistatakse töölehtedega pärast iga konkreetse asendamisperioodi lõppu. Taotleja ja põllumajandustootja vahelises lepingus on kirjas poolte üldised õigused ja kohustused. Töölehti ja lepinguid kontrollib PRIA taotleja juures kohapealse kontrolli käigus.

Eelnõu §-s 7 kehtestatakse toetuse taotlemise kord ja taotluse esitamise tähtpäev.

Eelnõu § 7 lõike 1 kohaselt võetakse taotluseid PRIAs vastu 1. oktoobrist 15. oktoobrini.

Tähtaja kehtestamine on kooskõlas PRIA ja taotleja senise praktikaga, samas on võrreldes kehtiva määrusega taotlemise protseduur oluliselt muutunud. Lisandunud on toetuse taotluse esitamine enne teenuse osutamist, toetus makstakse välja maksetaotluste alusel. Kehtiva

määruse kohaselt esitatakse toetuse taotlused iga kvartali alguses (esimese 10 tööpäeva jooksul), eelnenud kvartalis osutatud asenduste kohta. Kehtiva määruse kohaselt hüvitati aasta viimases kvartalis osutatud asendusteenused järgmise eelarveaasta vahenditest. Lähtuvalt komisjoni määruse (EÜ) nr 702/2014 artikli 6 ergutava efekti nõudest tuleb abisaajal esitada asendusteenuse taotlus enne toetatava tegevusega alustamist. Avalduse vastuvõtmine ja menetlemine korraldatakse teenuse vahendaja ehk taotleja kaudu. Komisjoni määrus (EÜ) nr 702/2014 ei sätesta, millal tuleb teenusepakkujal toetuse taotlus esitada. Toetust makstakse riigieelarve vahenditest ning taotlus tuleb esitada iga aasta kohta eraldi.

Eelnõu § 7 lõike 2 kohaselt kehtestab taotluse vormi PRIA peadirektor oma käskkirjaga, seni oli taotluse vorm kehtestatud määruse lisana. Muudatus on kooskõlas Põllumajandusministeeriumi ja PRIA vahelise üldkokkuleppe, et tagada taotluste vormide suurem paindlikkus. Seni, kuni elektroonilist andmevahetuskihti (e-PRIA) ei saa veel põllumajandustootja asendamise toetuse taotlemiseks rakendada, avaldatakse taotluse vorm PRIA veebilehel ja toetuse saamiseks tuleb taotlejal esitada PRIA-le kirjalik taotlus kas paberil või elektrooniliselt digiallkirjastatuna.

Eelnõu § 7 lõike 3 kohaselt tuleb taotlejal lisaks taotlusele esitada Eestit hõlmav asendusteenuse arengukava ja struktuur. Esitatud arengukava ja struktuuri hindamiseks võib PRIA kasutada kaalutusõigust. Ka kehtiva määruse kohaselt on igal kalendriaastal tulnud esitada nimetatud arengukava ja struktuur. Eelnõu kohaselt tuleb nimetatud arengukavas ära näidata asendajate värbamise ja valiku põhimõtted.

Eelnõu §-s 8 kehtestatakse taotluse läbivaatamine ja toetuse määramine. Eelnõu kohaselt teeb PRIA toetuse määramise või taotluse rahuldamata jätmise otsuse 100 tööpäeva jooksul taotluse esitamisest arvates. Eelnõu on kooskõlas senise praktikaga, kus toetuse määramise otsus tehakse pärast selle aasta kohta eelarve kinnitamist.

Eelnõu § 8 lõikes 3 sätestatakse, et kui rahuldavates taotlustes taotletav toetuse summa ületab toetuse maksmiseks eelarveaastal ettenähtud vahendeid, vähendab PRIA taotlejatele makstava toetuse suurus.

Eelnõu §-s 9 kehtestatakse, et taotlus jäetakse rahuldama maaelu ja põllumajandusturu korraldamise seaduse §-s 14 sätestatud alustel.

Eelnõu §-s 10 kehtestatakse tegevuse elluviimist tõendavate dokumentide esitamine. Lõike 1 kohaselt esitab toetuse saaja pärast tegevuse osalist või täielikku elluviimist maksetaotluse. Taotleja loetakse toetuse saajaks pärast PRIA poolt toetuse määramise otsuse tegemist.

Eelnõu § 10 lõikes 1 kehtestatakse maksetaotluse andmekoosseis. Kooskõlas Põllumajandusministeeriumi ja PRIA vahelise üldkokkuleppega koostab maksetaotluse vormi PRIA ning määruks kehtestatakse vaid minimaalne andmekoosseis, mis on vajalik toetuse väljamaksmiseks. Taotleja poolt PRIA-le esitatavale maksetaotlusele kantakse asendusteenust kasutanud põllumajandustootja andmed, asendajate andmed, asendusteenuse osutamise aeg ja kestus. Asendusteenuse kestus esitatakse § 5 lõikes 1 nimetatud liikide kaupa (puhkus jne).

Maksetaotlusel peab olema teave § 4 lõikes 2 nimetatud taotlusel kajastatud andmete kohta iga põllumajandustootja kohta, kelle ettevõttes asendusteenust osutati. Komisjoni määruse (EÜ) nr 702/2014 artikli 6 lõike 2 kohaselt peab olema kajastatud vähemalt: a) ettevõtja nimi ja suurus, b) projekti või tegevuse kirjeldus, sealhulgas selle algus- ja lõppkuupäev, c) projekti või tegevuse asukoht, d) rahastamiskõlblike kulude loetelu, e) riikliku rahastamise liik. Vastavad andmed esitab taotlejale asendusteenust kasutav põllumajandustootja § 4 lõikes 2 sätestatud taotlusega.

Tegelikult toimunud asendusteenuse päevade arv ning teenuse üleandmine ja vastuvõtmine vormistatakse töölehtedega pärast iga konkreetse asendamisperioodi lõppu. Töölehti ja lepinguid kontrollib PRIA taotleja juures kohapealse kontrolli käigus.

Võrreldes kehtiva määrusega on taotluse esitamisele lisandunud maksetaotluse esitamine, varasemalt esitati taotlus pärast asendusteenuse osutamist.

Eelnõu §10 lõikes 2 kehtestatakse nõue, et toetuse saaja peab koos maksekorraldusega esitama asendusteenuse osutamisega seotud kulude tasumist tõendavad dokumendid. Kehtiva määruse kohaselt kontrolliti nimetatud dokumentide olemasolu kohapealse kontrolli käigus. Asendusteenuse osutamisega seotud kulude tasumist tõendavate dokumentide esitamine koos maksekorraldusega võimaldab vähendada kohapealsete kontrollide arvu ning säästa PRIA ametniku ja taotleja aega.

Eelnõu § 10 lõikes 3 kehtestatakse, et toetuse maksetaotluse vormi kehtestab PRIA sarnaselt § 6 lõikes 3 sätestatud toetuse taotluse vormi kehtestamisega.

Eelnõu § 10 lõigetes 4–7 kehtestatakse toetuse arvutamise ja maksmise aluseks olevad dokumendid (haigusleht, hooldusleht, sünnitusleht või surmatõend). Paragrahvi 5 lõike 1 punktis 1 nimetatud puhkuse ajal asendusteenuse osutamise korral on toetuse arvutamise ja maksmise aluseks reeglina töölepingu seaduse § 69 alusel koostatud dokumendid (puhkuste ajagraafik vmt) või täiskasvanute koolituse seaduse § 8 kohane koolitusasutuse teatis õppepuhkuse kohta. Kuna FIEst põllumajandustootja puhul ei ole põhipuhkuse toimumise kohta dokumenti võimalik koostada, ei ole määruse eelnõus puhkuse tõendamist sätestatud.

Eelnõu § 10 lõike 8 kohaselt peavad andmeid tõendavad dokumendid või nende ärakirjad olema taotleja juures kättesaadavad kohapeal kontrollimiseks. Senise praktika kohaselt kontrolliti dokumente igas kvartalis. Samas on PRIA õigus teha pistelisi kontrole või küsida täiendavaid andmeid.

Eelnõu §-s 11 kehtestatakse toetuse arvutamine.

PRIA arvutab toetuse saajale makstava toetuse suuruse, arvestades ettenähtud toetuse päevatasu määra ja riigieelarvest eraldatud vahendite suurust ning maksetaotluse kohast põllumajandustootja või tema töötaja asendamiseks kulunud päevade arvu.

Eelnõu §-s 12 kehtestatakse toetuse maksmine. Taotleja loetakse toetuse saajaks pärast PRIA poolt toetuse määramise otsuse tegemist. Eelnõu kohaselt kantakse toetus taotleja arvelduskontole 45 tööpäeva jooksul arvates nõuetekohaste dokumentide saamisest. Selle aja jooksul kontrollitakse asendusteenusega seotud andmete korrektsust, tehakse toetuse väljamaksmise otsus ning kantakse toetus taotleja arvelduskontole.

Eelnõu §-s 13 kehtestatakse nõuded toetuse saajale. Taotleja loetakse toetuse saajaks pärast PRIA poolt toetuse määramise otsuse tegemist. Lõike 1 kohaselt teeb toetuse saaja abikõlblikud kulutused taotluse esitamise 30. septembriks ja esitab maksetaotluse hiljemalt 15. oktoobriks. Eelnõu on kooskõlas kehtiva praktikaga, kus taotleja esitas dokumendid toetuse saamiseks iga kvartali alguses. Eelnõu kohaselt esitatakse ühes taotluses kuni 12 kuu jooksul osutatavad asendusteenused. Põllumajandustootja asendamise toetust makstakse riigieelarve vahenditest, mille kasutamine peab ole lõpetatud eelarveaasta detsembri lõpuks. Eelnõu §12 lõike 1 kohaselt makstakse toetus välja 45 tööpäeva jooksul, seega peab viimane maksetaotlus olema laekunud hiljemalt 15. oktoobriks. Kuigi eelnõus ei ole määratletud maksetaotluse esitamise maksimaalset kordade arvu, eeldatakse et taotleja jätkab kehtivat praktikat ja dokumentide esitamist iga kvartali alguses.

Eelnõu §-des 14 ja 15 kehtestatakse toetuse tagasinõudmine maaelu ja põllumajandusturu korraldamise seaduse alusel ja korras ning andmete säilitamine kümne aasta jooksul.

Eelnõu § 16 sätestatakse rakendussäte 2014. aasta viimase kvartali jooksul osutatavate asendusteenuste jaoks.

Määruse väljatöötamise vajaduse tingis komisjoni määruse (EÜ) nr 1857/2006 kehtivusaja lõppemine ning komisjoni määruse (EÜ) nr 702/2014 kehtestamine. Komisjoni määrus (EÜ) nr 702/2014 jõustus 1. juulil 2014, samas saab komisjoni määruse (EÜ) nr 1857/2006 kohaselt abi anda kuni 31. detsembrini 2014.

Kehtiva määruse kohaselt esitatakse taotlus toetus saamiseks pärast asendusteenuse osutamist, eelnõu kohaselt tuleb taotlus esitada enne toetatava tegevusega alustamist. Et asendusteenuse osutamine toimuks 2014. aasta IV kvartalil tõrgeteta, peavad erandlikult kaks määrust kehtima samal ajaperioodil.

Toetuseks on Põllumajandusministeerium planeerinud 2014. ja 2015. aastal 500 000 eurot. Kahe määruse sujuva ülemineku huvides ja eelarvehandite säästmiseks tuleb toetuse taotlus esitada toetuse eelarve kehtestamisele eelneva kalendriaasta septembris-oktoobris.

Eelnõu § 17 kohaselt tunnistatakse põllumajandusministri 8. septembri 2008. aasta määrus nr 90 „Põllumajandustootja asendamise toetuse saamiseks esitatavad nõuded, toetuse taotluse esitamise ja taotluse menetlemise kord” kehtetuks.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu on kooskõlas Euroopa Liidu õigusega.

Eelnõu koostamisel arvestades komisjoni määruses (EÜ) nr 702/2014 Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta, millega teatavat liiki abi põllumajandus- ja metsandussektoris ja maapiirkondades tunnistatakse siseturuga kokkusobivaks (ELT L 193, 01.07.2014, lk 1–80), sätestatud.

Eelnõu rakendamiseks esitati 24. septembril 2014 asjakohane grupierandi teatis Euroopa Komisjonile komisjoni määruse (EÜ) nr 702/2014 artikli 9 kohaselt, see on registreeritud numbriga SA.39547 (2014/XA). Komisjoni 29.09.2014 kirja järgselt lisati eelnõusse §4 lõiked 4 ja 5.

4. Määruse mõjud

Määruse põhimõju on seotud õigusselguse ja õigusaktide korrektsuse saavutamisega.

Komisjoni määruse (EÜ) nr 702/2014 artikli 6 lõike 1 kohaselt võib abi anda vaid nende tegevuste eest, millel on ergutav mõju. Abil loetakse olevat ergutav mõju, kui abisaaja on asjaomasele liikmesriigile esitanud kirjaliku abitaotluse enne projekti või tegevusega seotud töö alustamist. Lähtudes komisjoni selgitusest, on abisaajaks põllumajandustootja, kes peab esitama taotluse enne toetatava asendusteenusega alustamist asendusteenuse osutajale, taotlejale. Võrreldes kehtiva määrusega on lisandunud põllumajandustootja poolt kirjaliku taotluse esitamine asendusteenuse osutajale. Igas kvartalis taotluse esitamise asemel esitatakse taotlus kord aastas, millele lisanduvad maksetaotlused vastavalt osutatud teenustele.

Põllumajandustootja asendusteenuse vajadus on suurem, kui teenuse osutaja suudab pakkuda. Eelnõus kavandatud muudatuste tulemusel soodustatakse asendusteenuse arengut ning toetatakse lisaasendajate värbamist. Võrreldes kehtiva määrusega muudetakse asendajate värbamise võimalused paindlikumaks, suurendatakse toetatavate asenduspäevade arvu ning lisatakse võimalus kuni kahe füüsilist isikut asendamiseks ühe põllumajandustootja kohta.

Põllumajanduslikele mikroettevõtetele võimaldatakse võrreldes teiste majandustegevuse valdkondadega sarnased võimalused puhkusele ja muudel juhtudel töötajate asendamiseks, et tagada ettevõtetes katkematu töö. Taotleja ülesandeks jääb põllumajandustootjatele asendajate vahendamine ja uute asendajate värbamine.

5. Määruse rakendamise seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse kehtestamine ei too kaasa lisakulutusi riigieelarve vahenditest ega suurenda oluliselt PRIAs toetuse menetlemise kulutusi. Lisandub toetatavate põllumajandustootjate kontrollimine, et nad ei oleks raskustes olevad ettevõtjad komisjoni määruse (EÜ) nr 702/2014 artikli 2 punkti 14 tähenduses

Määruse rakendamiseks vajalikud vahendid on ette nähtud 2014. aasta riigieelarve seaduses ja kavandatud 2015. aastaks ette nähtud maaelu ja põllumajanduse arendamise toetustes 500 000 euro ulatuses.

Määruse rakendamine ei too tulusid riigieelarvesse.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras, 3 päeva pärast avaldamist Riigi Teatajas.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitati õigusaktide eelnõude elektroonilise kooskõlastamise infosüsteemi EIS kaudu kooskõlastamiseks Rahandusministeeriumile, Sotsiaalministeeriumile ning Haridus- ja Teadusministeeriumile. Eelnõu esitati kooskõlastamise käigus e-posti teel PRIAle. Ministeeriumid eelnõu kohta ettepanekuid ei esitanud, seega loetakse eelnõu Vabariigi Valitsuse 13. jaanuari 2011. a määruse nr 10 „Vabariigi Valitsuse reglement” § 7 lõike 4 kohaselt kooskõlastatuks

Eelnõu koostamisel konsulteeriti taotleja, PRIA, Rahandusministeeriumi, Sotsiaalministeeriumi ning Haridus- ja Teadusministeeriumiga.

PRIA esitas ettepanku täpsustada eelnõu §4 lõigetes 4 ja 5 sätestatud kontrollide läbiviimise aega, seletuskirja on vastavalt soovile täpsustatud. Ettevõtja vastavust raskustes oleva ettevõtja kriteeriumitele hindab esimesena toetuse taotleja, PRIA saab ettevõtjaid kontrollida kas taotlusega esitatavate andmete järgi enne toetuse määramist või maksetaotlusega esitatud andmete järgi enne väljamakse tegemist.

Rahandusministeeriumi soovi kohaselt on eelnõu §-s 2 viidatud komisjoni määruse (EÜ) nr 702/2014 artiklile 23, mis käsitleb konkreetselt põllumajandustootja asendamise nõudeid.

Sotsiaalministeeriumi ettepanekute kohaselt on täpsustatud põhipuhkuse kasutamise mõistet, ning asendajate ja taotlejate vahel lepingute sõlmimist.

Haridus- ja teadusministeeriumi ettepaneku alusel on täpsustatud nõudeid asendajate haridusele ning seletuskirja on lisatud täiendused seoses põllumajandushariduse arvestamise, asendajate koolituse korraldamise ja õppepuhkuste võimaldamisega.

(allkirjastatud digitaalselt)

Ants Noot

Põllumajandusministeeriumi kantsler